Ассаламу гIалайкум!

Ахихъан

№ 22 (7266)
2017 сон 8 Май
Итни
sadovoduns@yandex.ru
Багьа 7 гъурущ

Газета бахъизе байбихьана 1937 с. УНСОКОЛО РАЙОНАЛЪУЛ ГАЗЕТА **«САДОВОД»**

КIудияб ВатIанияб рагъ лъугIун - 72 сон!

БахIарчияб халкъалъул - кIудияб бергьенлъи

Метер 72 сон тIубала инсанияталъул тарихалда жаниб киданиги букIинчIеб гIадаб рагъ лъугIаралдаса. Фашистазул чакмабаз мерхьана тIолабго Европа, ракIалдаго гьечIого ва тохлъукьего кIанцIана нилъер гIагараб ВатIаналде, рахъана шагьарал, рухIана росаби, асир гьаруна гIадамал, жидецаго рахъарал ракьазда чIезабуна хасал низамал, киса-кирего тIиритIизаруна вахIшилъи ва пасалъи. Гьеб инжитлъи нилъер бахIарчияб халкъалъ хIехьечIо ва байбихьана рецIелалъулаб рагъ.

Байбихьудасанго ахиралде щвезегIан, кIалдиб рухI букIаго цIунана эбелаб ракь. Регана амбразурабазда цере, самолетал речIчIизарун, кьвагьизаруна фашистазул эшелонал, нилъго ракъун рукIадго фронталъе битIана ретIелхьит, квен-тIех ва гь. ц. Гьеб гьедин гьабуна тушманасде бугеб рокьукълъиялъ ва цциналъ. АхIи букIана «Кинабго фронталъе, кинабго бергьенлъиялъе гIоло!» абураб. Гьеб ахIиялда гьоркь тIубараб улкаго сверун букIана рагъулаб лагералде. Гьеле гьедин цIунана нилъеца ВатIан.

Даимаб ва абадияб рецц буго чIаго ругел рагъул ветераназе, кIвахIтун тылалда хIалтIаразе! Жакъа нилъеца байрам кIодо гьабулеб буго рекIелъ кIудияб чIухIигун ва рохелгун. РакIал къварилъула рагъдаса руссинчIел нилъер гIолохъаби ракIалде щведал. Жакъаги чIегIер бахъун гьечIо рагъда россал чIварал руччабаз. Чан рагъухъанасул эбел вас вуссиналда хьулги къотIичIого, хвалил бусадаги егун, лъимералъул цIар ахIун рухI босун хварай, чан бахIарай кьороллъарай, чан лъимер бесдал гьабураб! БитIахъего ракI гьанцIизабула гьелги гьезда бихьараб гIакъуба-гIазабги ракIалде щведал. Гьеле гьеб балагь рештIинабуна нилъеде гитлерилаз.

Амма, кинабго гьеб ана кIочене рес гьечIеб тарихалде.

Кин бугониги, жакъа байрамалъул кьоялъ бокьун буго районалъул жамагIаталъе лъикIабщинаб гьаризе. Аллагьас нилъеда, лъамалазда, гьезулги лъималазда бихьизе ва рагIизе хьван батугеги рагъги гьелъул кьогIлъиги. Кидаго букIа абе роцIцIараб, бацIцIадаб зоб!

Гьарула районалъул жамагIаталъе даимаб рекъел, щивасе щулияб сахлъи, гIемерал соназул гIумро, талихI ва гьабулебщиналъулъ икъбал!

ГI. НУРМУХIАМАДОВ
«Унсоколо район» МОялъул бетIер.

Районалда - ихдалил праздник

1 маялда районалъул администрациялъул азбаралда кIодо гьабуна Ихдалил ва ЗахIматалъул праздник. Гьенире ракIарун рукIана Шамильхъалаялда гIумро гьабулел, цогидал росабалъа гIадамал, школазул цIалдохъаби, ясли-ахазда тарбия кьолел. Тадбир рагьана культураялъул отделалъул нач. ГI. ГIабдулаевас. Гьес данделъаразда баркана праздник ва рагIи кьуна «Унсоколо район» МОялъул бетIер ГI. НурмухIамадовасе. Праздник баркулаго ГI. НурмухIамадовас абуна: «Нужеда ихдалил праздник баркизе бокьун буго РДялъул БетIер Р. ГIабдулатIиповасул, депутатазул корпусалъул, районалъул администрациялъул цIаралдасан. Гьаризе бокьун буго щулияб сахлъи, гьайбатаб къо, гьабулеб ишалъулъ, хъизаналъулаб гIумроялъулъ битIккей».

Данделъиялда баркиялъулал кIалъаял гьаруна районалъул бетIерасул зам. С. АрулмухIамадовас, кумекчи М. ХIажиевас, гIолилазда гьоркьоб хIалтIи гьабиялъул отделалъул нач. А. МухIастановас.

Хадуб букIана праздникалъулаб концерт. Гьенир гIахьаллъана Унсоколо росулъа № I «Ромашка», № 3 Рихьуни росулъа «Фиалка», Шамильхъалаялъул № 8 «Солнышко» ясли-ахазул гьитIичал, Шамильхъалаялъул, Балахьуни школазул цIалдохъаби, «Гъойсу» ансамбль. Гьел балагьараз гьираялда къабул гьаруна.

Терроризмалде данде

Ругьунлъиялъул тадбир

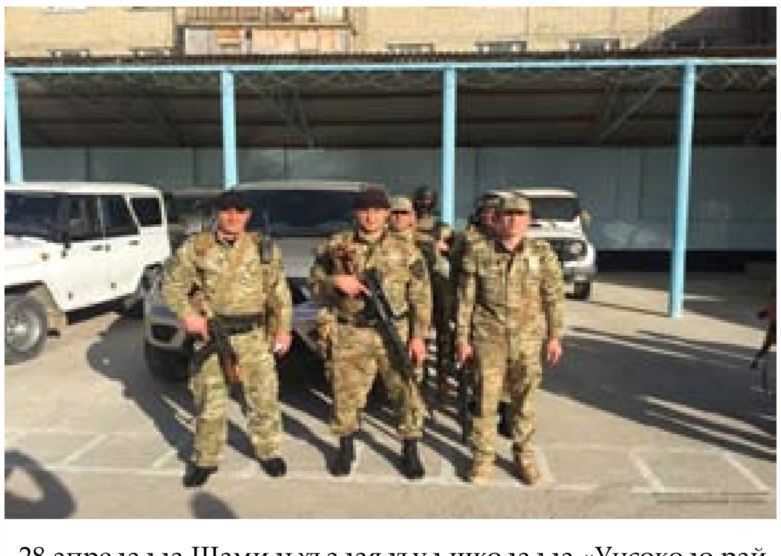

28 апрелалда Шамильхъалаялъул школалда «Унсоколо район» МОялъул АТКялъ районалда бугеб МВДялъул ва ФСБялъул отделазгун цадахъ тIобитIана терроризмалде данде чIарал ругьун гьариялъул тренировкаби. Тадбиралъул гIуцIиялда гьоркьобе унаан террористаз школа бахъиялъул ва гьоркьлъалие лъурал эркен гьариялъул гIадал суалал. Гьоркьоре рачун рукIана школалъул хIалтIухъаби, «Хехаб кумекалъулал», районалъул ГО, ЧС, пожарниял хъулухъал. ЦIалулал тренировкаби рухьинарун рукIана гьединаб ахIвал-хIалалде ккани гьаризе бегьулел ишазда. I999 соналда закониял гурел бандформированиял Дагъистаналде кIанцIараб мехалъ къвакIи ва бихьинчилъи бихьизабуна районалъул гIадамаз. Гьединал къоял рачIани хIадурго рукIиналъе кIудияб пайда букIана гьеб ругьунлиялъулаб тадбиралъул.

Рагъ такрарлъугеги

Рагъда камуразул ахIи рагIулищ
Рагъал гьукъиялъе рагIи абе,-ян.
ЩIар гьечIел хабазул угьи рагIулищ
Ракълие хIалтIулел кIодо гьареян.

Дунялалда рекъел щула гьабизе
Щулалъи гIуцIулев, Путин чIахъаги!
Ракьалда тIад тIокIлъи жидее абун
Кьалде халкъ бачунел, тIаса рачаги!

ГIолилазул суалгун

ТIаде къабул гьаруна

Араб анкьалда РДялъул гIолилазулгун хIалтIи гьабиялъул министр А ХIажиевас бакIаздеги ун гIадамал тIаде къабул гьариялъул рамкаялда жаниб, районалъул гIадамал тIаде къабул гьаруна. Гьенир гIахьаллъана районалъул бетIер ГI. НурмухIамадов, замал М. ХIасанова, М. ХIамзатов, мугIрул территориалияб округалда гIолилазулгун хIалтIи гьабиялъул полномоченияв вакил Ш. ГIабдулхIажиев, района лъул гIолилазда гьоркьоб хIалтIи гьабиялъул специалист Ш. МухIамадов, районалъул МФЦялъул нухмалъулев Б. МухIамадов ва цогидалги. ТIаде къабул гьари букIана райадминистрациялда.

Кинавниги министрас тIаде къабул гьаруна I9 чи. Гьезда гьоркьор рукIана Унсоколо росдал бетIер ХI. МухIамадов, Шамильхъала поселокалъул гIолилазда гьоркьоб хIалтIи гьабиялъул комитеталъул пред. Ш. НурмухIамадов, депутат М. ГIабдурахIманов, тIадеги лъай кьеялъул центра лъул нухмалъулев М. Къадиев, № I СОШалъул директор М-Р. НурмухIамадов, Генуб, ГIашилтIа, ХъахIабросу росабазул гIолилазул вакилзаби. Гьезул суалал рукIана районалда ва росабалъ спортплощадкаби чIезариялъул, гьединго проектазда, гIолилазул программабазда хурхун, гьезулъ жалго гIолилал гIахьаллъиялда хурхун.

Жиндирго иргаялда Арсен ХIажиевас гIахьаллъаразе бицана гьел суалазда хурхун кумекал гьаризе ругин ва районалъул бетIерасе баркала загьир гьабуна гIуцIи бугеб тIаде къабул гьариялъухъ.

БукIина «Эхо Ахульго» телеканал

Гьал къоязда нилъер районалде щвана РГВК «Дагъистан» телеканалалъул съемочнияб группа. Гьелъул «Вдохновение» передача бачуней Хамис Шамиловалъ бицана РДялъул БетIер Р. ГIабдулатIиповасул хIаракаталдалъун телевизионнияб проекталда хIисабалде босун бугин «Эхо Ахульго» абураб телеканал гьабизе. Гьелъ бицине буго АхIулгохIалъул тарихалъул, гьелъул кIвараалъул, мемориалияб комплекс баялъул ва гIемераб цогидалъулги.

Гьалбал щвана мемориалияб комплексалде, балагьана гьениб бугеб музеялъухъ, съемочнияб группаялда цадахъ вукIана ЕИСалъул нухмалъулев М. ХIайбулаев, комплексалъул нухмалъулев С-М. ГIалиев, ГIашилтIа росдал вакилзаби, тарихчагIи.

ГIахьалчагIаз баркала загьир гьабуна комплекс гьабуралъухъ Р. ГIабдулатIиповасе, РДялъул муфтий АхIмад-хIажие, кверчIвай гьабуразе, бакIал ралезе.

Рагъулаб тарихалдаса

Мисаллъун хутIарав

1941 соналда ГъаракIуни росулъ учительлъун хIалтIулев вукIана I7 сон гурони гIумроялъул гьечIев Балахьуни росулъаса АбулхIасанов ГъазимухIамад. ВатIаналда тIад рагъул кIкIуй бетарал дол къояз цогидал гIолохъабигун цадахъ гьесги рагъулаб комиссариаталде гIарза кьуна живги немцаздаса гIагараб ВатIан цIунизе рагъде витIе,-ян. ГъазимухIамадил гIарза къабул гьабичIо. Ахирги гьесул мурад тIубана I943 соналда, живго гIадал гIолохъабазда цадахъ витIана гьев рагъде. Фронталда гIемер батIи-батIиял бакIазде хъулухъ гьабизе ккана гьев. № 28 абилеб Гвардиялъулаб кьвагьдохъабазул полкалда цадахъ гьес тушманасдаса эркен гьабуна Звениград, Пола, Баголов, Камов гIадал шагьарал. Гьес гIахьаллъи гьабуна Варшава эркен гьабиялъулъ ва Берлин бахъиялъулъ.

Рагъул ахиралде щвезегIан ГъазимухIамад вукIана связистлъун. Гьеб ккола рагъда бергьун кIудияб кIвар бугеб хIалтIи. Чан нухалъ гьев дандчIварав хвелгун, тушманас цIад гIадин тIаде балеб гула-хералда гьоркь, чан нухалъ гьес бухьен чIезабизе ккараб тIадегIанаб командованиялъулгун. Гьесул хIалтIуда бараб букIунелъулха рагъулъ щолел бергьенлабазул къисмат.

Цо нухалъ – иргадулаб гьужумалъул заманалда самолетадасан рехун бачIараб бомбаялъ кIиябго рахъалдаса ракьул гIерекъги тIаде тIезабун, гьев жанив вукIараб окоп ракьуца бацизабуна, жаниго гьевги хутIана. Гьенисан къватIибе баккараб гьесул хIетIе шуршулеб бихьарал гIолохъабаз тIаса ракьги нахъе хъван, гьев хвасар гьавуна.

Гьединго тIураб телефоналъул квар бацIцIине гIорда тIад чIвараб цIералда тIасан унаго гьев тIерхьун ана гIурулъе. ТIад букIараб тIимугъ биччун бакIлъараб мехалъ къватIиве вахъине захIмалъулеб букIун, тIимугъ гIурулъе биччазе ккана гьес. Гьеб тIадкъай тIубалаго кIиго сагIат гIанисеб заман ана. Биччараб черх кутакалда цIорона. Амма кин букIаниги тIураб кварги бацIцIун, бухьен чIезабуна гьес.

Рагъда гIемераб къо бихьана ГъазимухIамадида. БатIи-батIиял фронтазде кканиги немцазул фашизмалда тIад КIудияб Бергьенлъи босизегIан гьев бахIарчилъиялда вагъана ва жиндирго рагъулал гьудулзабаздаса ватIалъичIо. ГъазимухIамад рокъове тIад вуссана Совет аскаралъ Япониялда тIад бергьенлъи босун хадуб.

Рагъда ГъазимухIамадица бихьизабураб бахIарчилъиялъеги къвакIиялъеги кIудияб къимат кьуна Советияб хIукуматалъ. Командованиялъ гьесие кьуна гIемерал баркалаби, чанго орден ва медалал. Гьале гьездасан цо-цоял: «ВатIанияб рагъул II даражаялъул орден», «БагIараб цIва» орден, «Германиялда тIад бергьенлъи босиялъе гIоло» медаль, «Варшава бахъиялъе гIоло», ва «Бихьинчилъиялъе гIоло» медалал, «Бухьеналъул отличник» гIаламат, Г. К. Жуковасул ва И. В. Сталинил баркалаби.

Армиялдаса ГъазимухIамад рокъове тIад вуссана I945 соналъул хаслихъе. Росулъе щваравго гьев хIалтIизе лъугьана росулъ учительлъун. Амма фронталда ккараб квачалъул унтиялъ гьев цIакъ хехго загIиплъизе лъугьана ва кватIичIого Буйнакскиялда больницаялда вегизе ккана. Гьенисаги тIад вуссун, нахъеги росулъ унтарав ГъазимухIамад гIолохъанго, ай 24 сон букIаго хвана I947 соналъул апрелалда.

Нилъер гIолохъанаб гIелалъе кидагоялъе мисаллъун хутIила гьев бахIарчияв васас ВатIаналъе гьабураб ракI бацIцIадаб хъулухъ.

МухIамад ГЪАЗИМУХIАМАДОВ

Рагъул хIакъалъулъ цере лъаларел рукIарал цо-цо хIужаби

* Адольф Гитлерица жиндарго тушманлъул Сталин гуро рикIкIунев вукIарав, Левитанин (диктор). Гьесул бетIералъухъ гьес кьолеб букIана 250 азарго немцазул марка.

* Немцазул разведка кутакалда лъикI хIалтIулаан Советияб тылалда. ГIицIго Ленинградалда тIатунаан гьезул хIиллаби. Блокаднияб шагьаралда немцаз шпионал ритIулаан кодор хIажатал жалгун, масала, документалгун, ретIел-хьитгун, гIарацгун ва гь. ц. Амма тIоцеве дандчIварав патрулас документазул хал гьабулаго гьел кколаан. Киналго хIиллабиги гьарун хIадурун рукIунаан гьез документал, амма хIасил кколароан. Гьелъие букIана гьадинаб гIилла. Нилъераз кагътазда чIвазе скрепкаби гьарулаан гьадингояб маххул, дозул абуни гьел рукIунаан нержавейкаялъул. Гьедин кьавуца кварал нилъер скрепкабиги кенчIолел гьезулги; гьеле гьелъ къватIиб чIвалаан немцазул макро.

* Фашистазул подводная лодкаялда бихьана Америкаялдаса Мурманскиялде рагъуе хIажатал жал; рагъулаб алат, бензин, танкаби росун унеб транспорталъулаб гама. Немцазда лъана гама цIунун гьечIолъи ва ракIалде ккана дагьалго релъанхъизе. 20-30 метр рикIкIадасан

подводкаялъ гьезде торпедо биччана. Гьелъул кьвагьиялъул кутакалъ гьаваялде рехизаруна палубаялда рукIарал танкал. Гьезул кIигояб речIчIана лодкаялда ва гьеб лъелъе тIерхьун ана.

Дагъистаналъул Следственнияб Управлениялъул (СКР) щуго соналъ нухмалъулевлъун тIамун вуго Сергей Дубравин. Гьал къоязда гьеб Указалда гъулбасана Россиялъул Президент В. В. Путиница. Цеве С. Дубравин хIалтIулев вукIана Тульский областалъул Следственнияб Управлениялда.

Иргадулаб аппараталъулаб совещание

2 маялда райадминистрациялда букIана аппараталъулаб совещание. Гьеб ана бетIер ГI. НурмухIамадовасул нухмалъиялда гъоркь. ГIемерал суалал рорхана гьеб данделъиялда. Гьел рукIана ракьазул ва буголъиялъул актуализация гьаби, налогал ракIари, неформалияб занятность, цо-цо унтабазде данде боцIуда вакцинация гьаби, Бергьенлъиялъул къоялде хIадурлъи гIадал.

Совещание рагьулаго ГI. НурмухIамадовас бихьизабуна цо-цо суалал ругин хехал тадбирал гьарун тIуразаричIого рес гьечIел. Гьел ккола боцIуда вирусалъулаб диареялде, ящуралде ва цогидалги унтабазде данде вакцинация гьабизе кколел,-ян бихьизабуна гьес. –Вакцина буго, гьабеха, риччаге гьел санагIат бахъарал рахунел унтаби тIиритIизе ва боцIул бетIер тIаса ине. КIочене бегьуларо гIемерисел гIадамазул боцIудасан бетIербахъун букIин. Гьеб рахъалде кIвар кьезе ккела росабазул бутIрузги.

Гьединго кIвар кьуна районалъул рекьулел ракьазде. БетIерасул кумекчи М. ХIажиевасул рагIабазда рекъон гьел ритIун хIалтIизарулел гьечIо. «ХIалтIулал сапарал гьаруна нижеца гьутабазде, гьезул кIвар буссинабуна ракь хIалтIизабиялде, хIалтIизаричIони гьел нахъе росулин лъазабуна, амма гьелъул хIасил кколеб гьечIо».

БатIаго босун букIана актуализация гьабиялъул суал. Гьелде бетIерас щибаб къойилаб кIварги кьолеб буго. Гьесул рагIабазда рекъон гьеб рахъалъ хIалтIи загIипго унеб буго. Экономикияб отделалъул нач. М. ГIадуевас бихьизабуна ракьазул ва буголъиялъул актуализация гьабиялъул хIакъикъияб картина хIакъикъаталде данде кколарин. Гьединлъидал РДялъул экономикаялъул министерствалде кагъат хъванин план гIодобе баче,-ян. Неформалияб занятосталъул бицунаго гьениб хIалтIи лъикI унеб буго. РакIарулел руго налогалги.

Росабалъ гьел суалазда хурхун хIалтIи унеб бугеб куцалъул бицана Майданск, Рихьуни, ГьаракIуни росабазул бутIруз. Гьеб рахъалъ хIалтIи загIипго бугин бихьизабуна ГI. НурмухIамадовас ва ахIана хIалтIулъ ругел ричча-рихъан теял лъугIизаризе, гьел суалазда сверухъ хIалтIи хIаракатчилъизабизе.

Гьоркьор лъурал суалаздасан жавабиязе тIадкъаялги кьуна.

Цадахъ рекъон хIалтIиялъе

Араб анкьалда районалъул Цогояб Информационнияб хъулухъалъул нухмалъулев М-Н. ХIайбулаев щвана Дагъистаналъул радиоялъул авар мацIалда къватIибе кьолеб редакциялде ва РГВК «Дагъистаналде». Лъайхъвай гьабуна республикаялъул телевидениялъул хIалтIулгун, дандрана хадубккун цадахъ рекъон хIалтIи гьабиялъул суалал.

Республикаялъул СМИялде гьев щвеялъе гIилла букIана ТIолгороссиялъул муниципалиял сайтазул конкурсалда «Лучший сайт муниципального района» абураб номинациялда нилъер сайталъ кIиабилеб бакI кквей. Дагъистаналъул радиоялъул ведущая ГIайшат Малачиевалъ ва Калимат ШагIбановалъ гьев ахIана эфиралде, гьес гьениб бицана сайталъул, захIмалъабазул ва конкурсалда гIахьаллъиялъул.

(Ахир 4 гьумералда)

М. Дахадаев гьавуралдаса - 135 сон

ХIинкъи бугев студент

(Байбихьи 13-21 номеразда)

Сергейие бокьун букIана гьеб гIалагьважаялъул мохъги тун, цо эркенго хIухьел цIазе бегьулеб бакIалде ворчIизе. Гьес жиндирго кIудияб ургъел гьабулеб букIинчIо, амма Сироткаца МахIачие кьолеб къиматги, гьесул бугеб кIварги Сергейида лъикI бичIчIулаан.

-ГIедегIуге. АхIвал-хIалалъухъ балагьун чIезин,-ан жаваб кьуна МахIачица нахъеги ккезе бахъараб жоялъул пикруги гьабулаго. Гьанжеги гьесда цебе чIолеб букIана тIаде битIизабураб таманча ва полицияс гьикъулел рукIарал кIалал. Халатаб манзилалъги рекерун, гьанже гьел дагьаб мехалъ лъалхъана.

Свак дагьабго чучун ана, рекIел кьабиги низамалде бачIана. Гьел цIодорго къватI ккун эхехере ралагьана. Жидеца полицияв тараб бакIалда, гьезда рихьана гIемерал гIадамалги канлъиги. Цо заманалдасан гьел рикьун ана. Гьелъ бицунеб букIана такъсирчи валагьизе полициялъ къуват рехун букIин. Гьалмагъасул цIакъ бакIаб кверги бугин, полицияв хунгIаги ватулареванияан ургъел ккана МахIачида.

-Лъалищ, Сергей,-ян шурана МахIачица гьесул гIинзунибе. –КъватIазда хьвадулел гIадамал дагьлъанагIан, полциялъе бигьаяб букIуна бокьарав чи чIезавизе. ГIемерал гIадамазул киналго чIезарун гьезда бажаруларо. Дида ракIалде ккола опера лъугIизегIан нилъ гьанир рахчун лъикIилан. Цинги халкъ биххун бачIина, гьезда гьоркьоре нилъги лъугьина.

-Квачан гьечIебани, бокьараб жо гьабизе бегьилаан. Дагьабги заманаялъ чIани, хIатIал цIоролел руго,-ян гьаракь бахъинаредухъ хIатIал цоцалъ кьабезабулев вукIана гьев.

-Нилъ гIемер кватIиларо гьанир.

ТалихIалъ гьел гIемераб заманаялъ къватIазда чIезе ккечIо. Хеккого опера лъугIана ва гIаламги къватIазде гьулчун бачIана. Гьелъ МахIачиеги гьалмагъасеги рес кьуна рахчаралъуса къотIноре лъугьине.

-Гьанже нилъеца лъаларедухъ, цойгидазда гьоркьоре рорчIизе хIаракат бахъизе ккола,-янги абун МахIачица гьалмагъгун цадахъ галаби гIедер гьаруна.

ЛъикIалан заманаялъ гьенир чIаниги къотIносан роржун унел чуял рарал экипажал гьоркьоса къотIулел рукIинчIо. Гьездаго хадур, операялъ жидеего гьабураб асаралъулги бицунаго, цойгидал гIадамалги рачIунел рукIана. МахIачицаги гьалмагъасги опера-ялъул бицунаго, ракI биччан цоцада гаргадулеб ххвелал гьаруна, цинги гьел гIадамазул гурулъе тIерхьана.

«ТIабигIаталъ жиндирго балъголъаби загIипго гурони рагьуларо. ГIелму букIинчIебани, гьелъул киналго лъугьа-бахъинал инсанасе масъалабилъун хутIилаан». Гьедин абулаан херав Мирзаца, пири пирхун гьелъул цIадул квачIал зобалазда рихха-раб мехалъ. Лъиданиги лъаларо метер къоя лъул къисмат сунца рагьилебали. Сон, заман щвелалдего бана биццатаб гIазу. ГIемеразда ракIалда ккун букIана жакъа роцIцIинин ва гьелда цадахъ хинлъиги бачIинилан. Цонигияб лъугьинчIо. Я дунял хинлъичIо яги роцIцIинчIо. Жакъа радалги шагьаралъул цояб бутIаялда роцIараб зобги букIана цIвабиги рихьулаан, цогидаб бутIаялдайин абуни, хвалчаца къотIизе бегьулеб гIадаб, тIупун лъураб накIкI, бадиб килищ тунканиги бихьулареб гIадаб бецIлъи букIана. Ралъдада цIер чIван гьечIоан, амма Нева гIурул каналазул цо-цо бакIазда цIорол кьоял лъугьун ругоан.

Жакъа Невский къотIнобги сверухълъиялдаги тIупун накIкI лъун букIана. Къаси фонаразда сверун багIарлъи букIин гурони, галул манзилалдаги, чиясул гьумер батIа гьабизе лъалеб букIинчIо. Циндаго бачIараб цIороялъ, хеч-хечарал тIингьил расазда мартI рекIун, гIанкIил цIаказда релъун, хъахIлъун рихьулаан. КъватIазда кинабго чIаголъи гьелъ кунеб бугин кколаан.

ГIедегIун къотIносан вачIунев поручикас цадахъ вугев гьалмагъасда бицунеб букIана гьанже гIагар ккараб лъугьа-бахъиналъул.

-Гьанже тохлъизего бегьулеб гьечIо, дуца хIисаб гьабе, битIахъе театралъул кIалтIа ботIролъ жоги кьабун рехун вугоан жандармаялъул сержант. Бандитазул гIамал босарал гIассиял чагIаз гурони гьединаб жо гьабизе рес бугищ? Дир хIисабалда, гьечIо,-ян жиндирго ццидал къвачIил кIал ричIана гьес.-Гьов жеги рекIеде вачIун гьечIоан. Больницаялде хъамун ана. Гьесда кодоб къазабун батана пача хIакъир гьавураб листовка.

-ГIажаибаб жо гьечIищ? Кин гьесда кодобе гьеб ккараб?,-ан гьакIкIан хутIана лейтенант.

-БичIчIулареб жо гуро, гьеб шагьаралда ругел рахчарал марксистал-бунтовщиказул хIалтIи буго. Халкъ бунталде ахIулеб буго гьез, гIайиб гьечIел гIадамал къосинарулел руго. Гьелъие гIоло къватIахъ полициялъул нарядал цIикIкинарулел руго. Петербургалъул губернаторас шагьаралъул щибаб букIон хъирщизе буюрухъ кьун буго,-ян властаз гьарулел ругел къвакIарал тадбираздаса разиго кIалъана поручик.

-Гарбида рехулеб кIичIалъухъ гIащикъас гурони, гьединаб ахIмакълъи гьабиларо,-ян тIад рекъана дандияв.

Нева къватIалъул бакьулъ бугеб кIиго тIалаялъул «Европа» ресторан жеги хIалуцун хIалтIулеб букIана. Сардил кватIараб заман бугелъул, гьенире тIаде рачIунездаса тIаса унел гIадамал цIикIкIарал рукIана. Мухьдахъ гурони чIезе бакI щолареб ресторналда чIорого хутIарал столалцин рукIана. Амма рохел-кеп, гьекъей жеги гучалда букIана. Гьекъараб жоялъ ботIролъ пикрабазул кунал кьурулел рукIаниги, тIадегIанаб обществоялъул хIурматиял гIадамазда жидерго рукъ-бакI кIочон тун букIана. Гьоркьо-гьоркьоб ахIулеб кечIалъги, гьединго гьарулел кьурдабазги гьел тIубанго машгьур гьарун рукIана. Карачелалъун рекIелъ гьелчолел рукIана оркестралъ, цоялда хадуб цоял рачунел Штраусил, Чайковскиясул, Бизел панаял бакъпал. Амма киназего гуро гьелъул кеп букIараб. Цо-цо гIорцIарал офицерзабиги, базаргабиги цоцалъ къацандулел, жиде-жидер тIадегIанлъи бичIчIизабизе лъугьунел рукIана.

«Европа» ресторналдаса цоцалъ къан рачIунел гIадамазда гьоркьосанги ваккун, полицияс чанго нухалъ пиштIана. Гьелдаго цадахъго ресторналда жанисан кIиго кьвагьи бахъана. Щив чIваравали ва лъида гулла щварабали лъалеб букIинчIо. Жиндие кумек щвечIев полицияс нахъеги гьебго тIалаб гьабун чанго нухалъ пищтIана.

Ресторналдаса гIемер рикIкIад гьечIого бугеб Казанский соборалда сверун рукIарал полициялъулазда пештIероялъул гьаракь рагIана ва гьел къотIносан рекерун ана.

МахIач, санагIат ккеялъухъ валагьун, хъаравуллъиялда вукIана. Живго хутIарав МахIач соборалда сверун полицияги бихьун лъикIалан заманаялъ чIезе ккана, гьел тохлъизегIан данд битIараб подвалалъув вахчун. Гьанже гьесие нух рагьана. Полиция аралго гьев повалалъуса къватIиве вахъана ва хъата-масан соборалда аскIове ана. Шагьаралъул бетIераб къотIноб, кигIан квачан букIаниги гIадамазул хьвади къотIулароан. МахIачица гьезул щаклъи кколаредухъ, цIодорго соборалъул чIахIиял хIубазда листовкаби седана, гьоркьехун векерун, цебе бугеб Кутузовасул памятникалда нахъаги седана, гьоркьехун векерун, Баркалай-де-Толил памятникалдаги седана.

(Хадусеб букIине буго)

Обращение
главы Унцукульского района Исы Нурмагомедова

От имени жителей Унцукульского района выражаю искренние соболезнования всем жителям Цумадинского района в связи с трагическим происшествием, произошедшем 25 апреля в компьютерном клубе селения Агвали. В результате взрыва один ребенок погиб, другой находится в тяжелом состоянии.

Это страшная трагедия, расследованием которой в данный момент занимаются соответствующие службы.

Уважаемые жители Унцукульского района!

Все мы помним 1999 год, когда на территорию Дагестана вторглись бандформирования. Дагестан переживал тяжелые времена, когда жизнь людей была неспокойной. Мы помним теракты 2010-2012 годов. Люди вместе с представителями защиты правопорядка боролись с террористами, в результате чего остались схроны с боеприпасами и оружием. Я призываю всех сдать найденные оружие и боеприпасы в правоохранительные органы. Вам гарантировано освобождение от уголовной ответственности. Давайте будем создавать условия для мирной жизни на дагестанской земле! Помните, что безопасность наших близких, и в первую очередь, наших детей, является самой важной задачей! Защитим наших детей, достойно воспитаем их, и сможем достичь достойного будущего для нашей Родины!

Глава МО «Унцукульский район», председатель АТК Унцукульского района
Нурмагомедов Иса Магомедович.

Европаялъул къагIидаялъ – пенсия

Германиялда минималияб пенсиялъул закон гьечIо.

ЩIохIо Россиялда гуребги унтараб суаллъун буго пенсия. Кин гIумро гьабун ругел Германиялъул, Испаниялъул ва Польшаялъул пенсионерал?

Пенсиялде ун хадуб гIемерисел немцаз чIезе бакI босула хинал ралъдал рагIаллъабаздаса ва гIумро гьабизе гьенире уна. Германиялде рачIуна цо-цо праздниказда ва лъималаздегун гьезул лъималазде щвезе. Немцазул пенсионеразул тIубарал поселкаби руго Испаниялда, Канараязда ва Португалиялда. Рокъоялдаса гьениб гIумро гьабизе гIемерго учузаб буго. ЛъикIабго пенсиялъ рес кьола сапарал гьаризе, цIиял жал росун жалго гогьдаризаризе. Германиялда ва цогидал улкабазде дандеккун гIумроялдаса рохизе.

Улкаялда гьечIо минималияб пенсиялъул закон; амма гьанже хIалтIулел немцазе жидерго чIахIиязе гIадаб рохалилаб гIумро гьабизе рес гьечIо. Жакъа бихьулеб буго гьанжеялдаса 20-50 соналдаса гIемерго дагьлизе руго пенсиялда цебесеб ригьалъул гIадамал, пенсионераздe дандеккун. ГьединлъидаI гьабсагIаталда хIалтIулел ругел гIадамаз пенсиялде ун хадур

мискинго рукIинчIого рукIине жакъаго тIалабагъаз гьабизе ккола букIинеселъул.

Немцазе сундулъго гIадлу-низам бокьула. Гьединлъидал нахъе лъола дагъабниги бугольи. 70-80 % немцазул пенсионниял фондазда, банказда ва страховиял компаниязда рукIуна нахъе тараб гIарац. 2030 соналда немцал пенсиялде ине руго 67 сонил гIумроялда. ГьабсагIаталда мустахIикъаб хIалхьиялде уна 65 сонгин 3 моцIидасан.

Испаниялъулаз гIумро гьабула цIикIкIун соназ

Испаниялъул пенсионераз гIумро гьабула дагьала рекъезабун немцазда дандеккун, гьезул гьаб-добан гIарзалги рукIунаро. МоцIрол гьоркьохъеб пенсия улкаялда букIуна 850 евро. Херал гIадамазе бокьула сардал баразда, рестораназда регIизе, пиводул бокалалгун цIиял харбал рицунаго. Столалда нахъа рас хъахIлъарал кавалерал, росал дагьго рукIуна, гьел гIемерисел жидерго лъудбуздаса хехго хола, кигIанго Испания гIумро халалъиялъул рахъалъ Европаялда бищунго цере ругониги.

Бихьиназеги руччабазеги пенсиялде унеб заман гьабсагIаталда буго 67 сон, дагьаб цебе гьеб букIана 65 сон. Гар-гарал руго 5-I0 сонидасан гьелъул заман 70 сон чIезабизе бугин, захIматалъул стаж 37 соналдаса гьоркьe букIине бегьуларин. Демографическияб ра хъалъ испанцал цогидал халкъаздаса гIумро халатал руго, щайгурелъул гьез лъимал гIемер гьаруларо (I-2 лъимер цо чIужугIаданалъ). Кризисалъул заманалда гIемерисел пенсионераз кумек - кверчIвай гьабула хIалтIи гьечIого хутIарал жидерго лъималазе.

Польша ккола СССРалъул ностальгия

Польша киданиги букIинчIо бечедаб улкалъун. Херлъарал бихьинал ва руччаби рукIуна бугеб гIезабун, Советияб заманаялъул асаралда гьоркь. Гьениб минималияб пенсия буго I95 евро. Цоцазе чIахIиязги гIисиназги кумек гьабуларебани лъикIаб букIинароан гьезул къисмат.

Цадахъ рекъон хIалтIиялъе

Интервью кьун хадув М. ХIайбулаев щвана РГВКялде, дандчIвана телеканалалъул нухмалъулей Елена ТIагьировагун, бицана сайталда хурхарал суалазул, цадахъ хIалтIиялъул.

Пайдаяб малъи

ТIул унтаразе

Календула харил чаялъ кумек гьабула ццидал хIалтIуе ва дагьлъизарула холецеститгун гепатиталъул унтаби. Гьелъие хIажалъула кIиго кIудияб гъуд календулаялъул тIегь, цо гъуд ламадуралъул хьон, I стакан гьалараб лъим ва 2 стакан гьалун бухIизабураб рахьдал.

Календулаялъул тIегьалде тIаде тIе гьалараб лъим ва кIиго сагIаталъ гIодоб лъун те. Ламадуралъул хьоналде тIаде тIе рахь бухIилаго ва бецIаб бакIалда лъе цо сагIаталъ. КIиябго настой хIадурарабго цIуй ва цоцалъ жубазабе. Гьекъе радал цо стакан кIийиде бикьун кваналалде цебе.

Сах гьариялъул курс буго 6 къо, хадуб гьабе перерыв ва лъабго къойидасан цIидасан такрар гьабе.

Ревматоиднияб артриталъе

Босе цо кило бугеб хъахIаб капуста, бахъе жаниса ракI ва мясорубкаялдасан биччай. Гьединго гьабе жаниса ракI бахъараб гIурччинаб гIечул I килограммги. КIиялдаго гьорлъ жубай цо стакан лъамияб гьоцIо, мясорубкаялдасан биччай кьоркъол тIамах (подорожник). Хасалие гьел хIадуризе бегьула бащадаб къадар гьацIулъги жубан I:I данде ккезабун. ТIадехун рехсараб кинабго жубазабула ва холодильникалъуб цIунула.

Щибаб къойил лъабго нухалъ кваналалде 30 минуталъ цебе I ст. гъуд кванай, сах гьариялъул курс ккола 2 моцI. Хадуб гьабе перерыв 5 къоялъ ва цIидасан такрар гьабе курс. КIиабилеб курсалдаса хадуб перерыв гьабе I0 къоялъ ва хадубги такрар гьабе курс.

Би бацIцIад гьабе

Бахчаялъуб гIолохъанаб гурччинлъи букIадго бацIцIад гьабе чорхол би. Анкьида жаниб цо нухалъ чед ва цIам гьечIого гIицIаб рекIеда кванай петрушкадул, гьараналъул, сельдереялъул, пурччалъул, ражидул ва салаталъул листазул салат. Аслияблъун салаталъулъ кккола петрушка, цогидазин абуни би бацIцIад гьабиялъе гьелъие кумек гьабула. Киналго компонентал росе бащадал порциязда, петрушка хутIизегIан. Гьеб цIикIкIун босе. КIиабилеб порция салаталъул кванай тIоцебесеб кванан 30 минут араб мехалда. ТIубараб къоялъго кванай ягодаби, пихъал ва гьекъе лъим.

Петрушкаялъ дандечIей гьабула заман щвелалдего херлъиялде, кумек гьабула би дагьлъи лъугIизабиялъе.

Районалъул «Ахихъан» газеталъул хIалтIухъабаз гьваридаб пашманлъиялда зигара балеб буго Унсоколо росулъа ПабдурахIманов МухIмадгIалида, яц Пайшатида ва тIолабго гIагарлъиялда гьесул вас **МухIамад** хъизан **ПIабидат** гьезул нус **Хадижат** нагагъаб балагьалдалъун Аллагьасул къадараде щвеялда бан.

Аллагьас гьезие алжан насиб гьабун батаги, нахъе ругезе сабруги кьеги!

* * *

Районалъул «Ахихъан» газеталъул хIалтIухъабаз гьваридаб пашманлъи загьир гьабун зигара балеб буго райадминистрациялъул хIалтIухъан ХIасанова Пайшатида ва тIолабго гIагарлъиялда гьелъул эбел **Сакинат** Аллагьасул къадаралде щвеялда бан. Аллагьас алжан кьун йохун ятаги гьей!

Газета основана 1937 г. УЧРЕДИТЕЛЬ: Администрация МО «Унцукульский район» Главный редактор КЕБЕДМАГОМЕДОВА САНИЯТ КЕБЕДМАГОМЕДОВНА	Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору и сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД. Регистр. Пи № ТУ05-00284 от 20 марта 2014 г. Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность, представленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются.	Адрес редакции: Унцукульский район пос. Шамилькала ул. М. Дахадаева 3. Телефон редактора 89896522856 sadovoduns@yandex.ru 368940	Адрес издателя и типографии г. Махачкала «Дом печати» ул. Акушинского 21. Подписано в печать 5. 7. 17 г. 18. 30 фактически -19. 30 мин. .... Газета выходит 52 раз в год на аварском и русском языках Тираж - 1000 экз.